

Viltvårdsplan för Melleruds kommun

Antagen av kommunstyrelsen
den 9 juni 2021. § 148.

Viltvårdsplan

Inledning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en viltvårdsplan för viltvården inom Melleruds kommuns markinnehav. Förslaget har utarbetats av tjänstemän och skyddsjägare på Melleruds kommun.

Melleruds kommun markinnehav består av skogsmark och annan mark som t ex åker, äng, betesmark. Viltet har goda möjligheter att finna lämpliga spridningskorridorer och sammanhängande grönstruktur. En stor del av kommunens markinnehav är tätortsnära med ett tätt vägnät och många hushåll.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ska ta hänsyn till hela det landskap som viltet befinner sig i vilket innebär att samordningsåtgärder inom många områden är viktiga.

Många viltarter varierar stort i antal mellan olika år och det är därför viktigt att vara anpassningsbar. Klimatet varierar från år till år och hårda vintrar och varma somrar påverkar dödlighet och överlevnad hos olika arter. Viltets miljöer kommer förändras över tid och därmed också förutsättningarna.

Syfte

Viltvårdsplanen ska beskriva hur vilt ska hanteras inom kommunens markinnehav. Den ska dessutom skapa förutsättningar för samverkan med angränsande markägare och andra intressenter som Trafikverket, naturskydds- och jägarorganisationer. Syftet är även att bidra till att minska viltolyckor inom det kommunala markinnehavet samt att främja naturupplevelser och utveckla en artrik och individrik fauna.

Avgränsning

Vilt definieras här enligt jaktlagens 2 §. De viltarter som främst påverkas av viltvårdsplanen är klövviltet, men även andra arter kan påverkas. Gemensamt för arterna som omfattas av viltvårdsplanen är att de i olika mån kan orsaka störningar och bli störda av kommuninvånare och andra. I dagsläget är det rådjur som orsakar mest problem framförallt vid trafikolyckor eller incidenter där fordon är inblandade. På sikt kan även vildsvin komma att ställa till stora problem i både trafik, grönytor och jordbruksmark.

Viltvård på kommunal mark

Anledningen till att det överhuvudtaget ska bedrivas viltvård på den kommunala marken är det markägaransvar som åligger markägaren enligt

4 § jaktlagen (SFS 1987:259). Detta ansvar betyder att allt vilt ska vårdas i syfte att bevara arter samt främja en lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. Markägaren och jakträttshavaren svarar för att åtgärder utförs och anpassningen sker.

En annan anledning är att kommunen vill förebygga skador på enskild och allmän egendom. Det kan konstateras att olika markägare har olika syften med sin viltvård. En del markägare vill maximera antalet vilda djur för att få bättre jakt, medan andra markägare vill kunna bedriva jordbruk utan viltskador. Kommunen som markägare vill ha en viltstam av god kvalitet och i en balanserad mängd.

Upplätelser och områden

För att en effektiv viltvårdsplanering ska kunna genomföras krävs tillräckligt stora och sammanhängande markområden så att viltstammarna på dessa platser kan påverkas i betydande mening. Samverkan ska i största mån ske med omkringliggande skötselområden för att på så sätt skapa större enheter för effektivare styrning och genomförande av åtgärder.

Kommunens markinnehav ska vara registrerade hos Länsstyrelsen och i de älgskötselområdena som de är belägna i och där fastigheter som är i direkt anslutning till ett jaktområde registreras i det jaktområdet. Älgjaktområden ska vara sammanhängande och de fastigheter som inte ligger i direkt anslutning till ett jaktområde kommer inte kunna registreras i detsamma.

Jakträtten tillfaller Melleruds kommun som markägare. Ingen form av jakt får förekomma på Melleruds kommuns mark.

Det närliggande / angränsande jaktområdet (jaktlaget) ska kontakta Melleruds kommun om påskjutet vilt lägger sig på Melleruds kommuns mark eller om vilt påträffats dött på något annat sammanhang än enbart vid jakt, t ex viltolycka för att fastställa om Melleruds kommun själva ska tillgodogöra sig viltet eller överlåta hela eller del av viltet till det närliggande / angränsande jaktområdet (jaktlaget).

Enligt 35 § jaktlagen så är det inte tillåtet att med vapen eller fångstredskap ta väg över någon annans jaktområde, utan jakträttshavarens medgivande. Vidare säger paragrafen att detta dock får ske på vägar som är upplåtna för allmänheten och även annars, om det sker i lovliga ärenden. Om hund medförs så skall den hållas kopplad.

Finns det ingen annan väg till jaktmarken än att passera över Melleruds kommuns mark kan man anses vara ute i lovligt ärende och får då ta väg över Melleruds kommuns mark, även utan medgivande från Melleruds kommun. Man får dock inte gå över Melleruds kommuns mark bara för att göra det mer bekvämt för sig själv, det är inte att anse som lovligt ärende.

Om en jägare kan anses vara ute i lovligt ärende när denne passerar Melleruds kommuns mark, ska jägaren passera över marken där det är kortast väg. Jägaren har alltså inte rätt att ta den mest bekväma vägen, utan det ska vara den kortaste vägen in till sitt jaktområde.

Melleruds kommun kan komma att tillåta jakt i utbildningssyfte och i samarbete med t ex skolor som har inriktning viltvård.

Skogsbruk

Balans mellan vilt och foderutbud ska uppnås så förnyring av för marken lämpligt trädslag kan ske. I den mån betesbegärliga trädslag finns ska dessa kunna bli trädbildande.

Skyddsåtgärder och information

Jaktlagens (1987:259) §7, 8 och 9 reglerar skaderisker och regler kring risker och skador av vilt.

Melleruds kommun ska arbeta aktivt med åtgärder som siktröjning efter vägar. Kommunens hemsida ska användas för att sprida kunskap och information kring hur skydds jakt och viltvård fungerar. Kommunen ska anpassa behovet av kommunala skydds jägare efter rådande behov. Skydds jägarna är en resurs som tar hand om situationer där det är vilda djur inblandade, likaså är polisen en tillgång. Skydds jägarna får idag sina uppdrag av utsedd ansvarig avdelning efter information/klagomål från allmänheten. Rådgivning till allmänheten ska också ingå i utsedd ansvarig avdelning och skydds jägarnas uppdrag.

Älgar kan orsaka olägenheter i bostadsnära områden och i trädgårdar. För jakt på älg krävs att marken är registrerad för älgjakt hos länsstyrelsen som i sin tur avgör hur många älgar som får skjutas på det aktuella området.

I den mån älgar blir föremål för skydds jakt ska polis tillkallas. Polisen avgör därefter om speciellt utsedda eftersöks jägare med älghundar eller kommunens skydds jägare skall kopplas in på ärendet.

Nationella viltolycksrådet (NVR) har på regeringens uppdrag att organisera eftersök av trafikskadat vilt och att arbeta med att förebygga viltolyckor. Rådet är ett samarbetsorgan för ett antal berörda myndigheter och organisationer.

Trafikverket ansvarar för att minimera påverkan på vilt och naturvärden i närheten av Trafikverkets vägar och järnvägar. Kommunen ska arbeta proaktivt med Trafikverket för att minska olägenheter inom det statliga vägnätet.

Kommunen ansvarar för att lämpliga åtgärder sker längs det kommunala vägnätet. Åtgärder för att minska negativa effekter för viltet vid exploatering bör alltid beaktas.

Vilt- och biotopvård

I enlighet med Jaktlagens 4 § (1987:259)

4 § Viltet skall vårdas i syfte att

- bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och

- främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttshavaren. Lag (1997:343).

Utgångspunkten vid all jakt inom Melleruds kommun bygger på respekt för viltet, naturen, människan och samhället och att viltet som resurs ska förvaltas på ett hållbart sätt. Jakt- och viltvården ska bedrivas i enlighet med antagen viltvårdsplan så att minsta möjliga störning och olägenhet för kommuninnevärnarna och viltet uppstår. Säkerheten vid all jakt har högsta prioritet och all skottlossning sker på jägarens personliga ansvar.

Skadade och sjuka djur ska inte orsakas lidande pga. ovanstående, dock är säkerheten för människor och egendom alltid överordnad. En korrekt genomförd jakt som reglerar populationen åsamkar mycket mindre lidande för djuren liksom mindre obehag och ekonomiska kostnader för t.ex. trafikanter.

De djurarter som är listade i listan nedan betraktas normalt sett inte som skadedjur, utan som vilt som bidrar till en biologisk mångfald samt till ett förhöjt upplevelsevärde för de som vistas i naturen.

Nedanstående arter ska därför förvaltas hållbart och anpassas genom viltvårdsåtgärder till passande nivåer

Art	Mål	Åtgärd
Rådjur	Rimliga numerära nivåer, ej orsak till olägenhet, minskat antal viltolyckor	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Älg	Inga viltolyckor	Länsstyrelsens avskjutningslicens
Hare	Livskraftig stam	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Vildsvin	Inga vildsvinsrelaterade skador på åkermark, park eller trädgårdar	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Bäver	Ej orsak till olägenhet	Insatser för att skydda egendom på aktuell plats.
Grävling	Ej orsak till olägenhet	Fällfångst vid olägenhet
Räv	Naturlig predation av bytesdjur	Avskjutning/fällfångst vid skabbsmitta
Tjäder/Orre	Livskraftig stam	Anpassning av skogliga åtgärder
Gäss	Ej orsak till olägenhet	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Andfåglar	Stor representation av landets arter	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Kräkfåglar	Ej orsak till olägenhet	Avskjutning/fällfångst
Varg	Besök från närliggande revir	Enligt beslut från LST
Lo	Besök från närliggande revir	Enligt beslut från LST

Ansvar och organisation av viltvård på kommunal mark

Samhällsbyggnadsförvaltningen ska leda och samordna planering och uppföljning av viltvården inom Melleruds kommuns mark.

Lagstiftning och juridiska ramverk

De lagar och författningar som främst har betydelse för skydd av arter och miljön är jaktlagen, plan- och bygglagen, miljöbalken och skogsvårdslagen. Dessa påverkar hur bl.a. fysisk planering och exploatering kan få konsekvenser för viltets livsmiljö och rörelsemönster, föröreningar och andra störningar som kan få konsekvenser för viltet samt hur skogsbruket kan påverka livsbetingelser för vilt. Kommunen ska arbeta för att alla processer tar hänsyn till helheten.